

Список використаних джерел

1. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>
2. Кодексу України про адміністративні правопорушення
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
3. Кримінальний кодекс України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
4. Інтерв'ю заступниці міністра внутрішніх справ України Катерини Павліченко державній інформаційній агенції «Укрінформ»
<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3520972-katerina-pavlicenko-zastupnica-ministra-vnutrisnih-sprav-ukraini.html>
5. Концепція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами.
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-11#Text
6. Плетенець В. М. (2022). Сексуальне насильство в умовах воєнного стану в Україні: становище й шляхи підвищення ефективності його виявлення. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*, 2(98), 227-237. <https://doi.org/10.33766/2524-0323.98.227-237>
7. Сайт громадської організації «Ла Страда – Україна», інтернет ресурс URL: <https://la-strada.org.ua/>
8. Сайт громадської організації «ЮрФем», інтернет ресурс URL: <https://jurfem.com.ua/>
9. Сайт громадської організації «Біла стрічка Україна», інтернет ресурс URL: <https://whiteribbonukraine.org/>

Шубіна Світлана Анатолівна,
аспірант кафедри кримінології
та кримінально-виконавчого права
Національної академії внутрішніх
справ

ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ФАКТОРІВ ДЕТЕРМІНАЦІЇ ПРИВЛАСНЕННЯ, РОЗТРАТИ МАЙНА АБО ЗАВОЛОДІННЯ НИМ ШЛЯХОМ ЗЛОВЖИВАННЯ СЛУЖБОВИМ СТАНОВИЩЕМ У СФЕРІ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

Причинами всієї злочинності є ті явища і процеси, з якими пов'язана закономірність виникнення та існування злочинності загалом. Відповідно, причинами злочинності окремих видів є такі явища і процеси, які зумовлюють саме такі види злочинності. Причинами конкретного злочину є ті явища і процеси, які, порівняно з іншими явищами і процесами, що наявні і взаємодіють, створюють більш високу ймовірність здійснення злочину конкретною особою за конкретних обставин. Виявлення причин конкретного злочину означає виявлення факторів, що відіграють вирішальну роль у його генезисі. Взаємозв'язок і взаємозалежність факторів, що детермінують

злочинність і окремі кримінальні правопорушення, свідчить про множинність як причин злочинності, так й індивідуальної злочинної поведінки. Сфера дії причин – це насамперед стадії мотивації і прийняття рішення, визначення мети та засобів її досягнення. Умовами злочинності виявляються певні обставини, що сприяють виникненню та існуванню злочину і злочинності загалом, пов'язані з предметом і об'єктом посягання [1, с. 372–373.].

На нашу думку, детермінанти привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем у сфері ЖКГ слід розглядати через встановлення факторів, що сприяють вчиненню кримінальних правопорушень у сфері власності та корупційних правопорушень. Здійснено поділ детермінантів, що впливають на вчинення привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем у сфері ЖКГ, на три рівні: 1) макрорівень (у суспільстві загалом) – це ті соціальні явища і процеси, що обумовлюють вчинення кримінальних правопорушень у сфері ЖКГ та є похідними від причин і умов злочинності загалом у країні; 2) мікрорівень (в окремих соціальних групах) – які притаманні саме розкраданням та сприяють вчиненню інших корупційних кримінальних правопорушень; 3) особистісний рівень (окремих особистостей) – це безпосередні причини та умови конкретної особистої злочинної поведінки суб'єкта ЖКГ (привласнення, розтрата, заволодіння майном).

Варто зазначити, що детермінанти макрорівня та мікрорівня, з огляду на процес становлення української державності та значні перетворення в економічній, політичній, соціальній, ідеологічній та правовій сферах, вплинули на загострення суперечностей у суспільстві та пригнітили майже усі сфери суспільного життя. Загалом, у своїй взаємодії вони сприяли морально-соціальній дезорганізації суспільства, викликали емоційно-психологічне напруження серед населення, зумовили зростання суспільної деструктивності й конфліктності, негативно позначилися на погіршенні криміногенної ситуації в державі.

Також обставини, що зумовлюють вчинення привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем у сфері ЖКГ на макро та мікро рівнях, можна класифікувати за такими ознаками: а) за характером та сферами життєдіяльності (політичними, соціально-економічними тощо); б) за джерелами (зовнішніми та внутрішніми); в) за масштабами (загальнодержавними, регіональними, місцевими, відомчими, вузькослужбовими, побутовими); г) за інтенсивністю, характером проявів та можливими шкідливими наслідками від злочину [2, 3, 4, 5].

У цьому контексті зауважимо, що найбільш продуктивне виявлення й пояснення факторів детермінації розкрадань в Україні, виявляється в межах структурно-функціональної характеристики сфер і змісту їх відтворення, зокрема корупційної злочинності. Останні є критеріями структурування детермінаційного комплексу, у відповідності до яких в ньому виокремлюються соціально-економічні, організаційно-управлінські, правові та культурно-психологічні фактори.

Таким чином, можемо зробити висновок про те, що факторами детермінації привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем у сфері ЖКГ як окремого виду кримінального правопорушення є причини та умови, що сприяють існуванню злочинності в цілому, зокрема: нестабільність в економічній та політичній сферах, невідповідність законодавства вимогам сьогодення, деформація принципів суспільної моралі та ін.

Детермінанти розкрадання слід розглядати через встановлення факторів, які сприяють вчиненню кримінальних правопорушень у сфері власності та корупційних правопорушень. Серед них виділено *соціально-економічні* (чинять потужний деструктивний вплив на кадрове ядро органів влади і місцевого самоврядування через незадовільний стан фінансування ЖКГ. Поширенню розкрадань сприяє і легкість наживи, шляхом приховування коштів та їх подальша легалізація шляхом фальсифікації офіційних документів); *організаційно-управлінські* (недостатня кількість кваліфікованих фахівців, здатних боротися із проявами розкрадань, реорганізація уповноважених органів сектору безпеки (створення нового правоохоронного органу – Бюро економічної безпеки), відсутність державної програми щодо здійснення оцінки та прогнозу корупційних процесів, що відбуваються у країні у сфері ЖКГ; недостатній рівень взаємодії підрозділів правоохоронних органів; відсутність напрацьованого ефективного механізму повернення до України майна, грошей, здобутих незаконним шляхом; відсутність негайного реагування на повідомлення про кримінальні правопорушення, що знаходяться на стадії готування, а також загальнодержавної системи даних щодо осіб, яким, відповідно до вироку суду, заборонено займати певні посади, а також займатися певною діяльністю); *правові* (підвищена залежність населення від працівників ЖКГ, особливо керуючого складу, а також низьким рівнем правосвідомості громадян; протиріччями, що містяться у кримінальному, податковому, цивільному та іншому законодавстві; відсутністю чіткої і зваженої політики держави щодо протидії корупції, яка б передбачала конкретні та дієві напрями здійснення профілактичної діяльності щодо недопущення вчинення правопорушень за напрямом розвитку громад та територій України); *культурно-психологічні* (притаманні форми практикування психології корисливості та споживацтва, в тому числі й у взаємодії з органами ЖКГ. Відбувається деморалізація значної частини державних службовців та працівників правоохоронних органів; змінюються стереотипи поведінки багатьох працівників ЖКГ, проявляється готовність без вагань порушити закон, норми моралі за винагороду, що є наслідком так званого ринкового типу характеру; поширення та поглиблення правового нігілізму та феномену знедержавлення легітимності (зміни у свідомості населення, які пов'язані зі зниженням авторитету держави, зменшення її регулятивної та правоохоронної ролі; формування обтяжуючої ролі публічної адміністрації, яка виконує здебільшого паразитарні функції, зокрема й у сфері ЖКГ; недовіра населення до працівників ЖКГ).

Список використаних джерел:

1. Тимошенко В. І. Причини і умови злочинності. *Велика українська юридична енциклопедія* : у 20 т. Т. 18 : Кримінологія. Кримінально-виконавче право / редкол. : В. І. Шакун, В. І. Тимошенко та ін. Харків : Право, 2019. 544 с.
2. Медицький І. Б. Вплив соціальних факторів на злочинність в умовах становлення незалежної Української держави: дис...канд. юрид. наук: 12.00.08. Івано-Франківськ, 2007. 232 с.
3. Новаков О. С. Кримінологічна характеристика та профілактика злочинів, які вчиняються працівниками міліції у сфері службової діяльності : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2003. 210 с.
4. Ігнатов О. М. Насильницькі злочини, що вчиняються працівниками органів внутрішніх справ України: кримінологічна характеристика, детермінація та попередження : монографія. Харків : Формат Плюс, 2008. 296 с.
5. Савченко А. В., Кришевич О. В. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням професійних послуг. Науково-практичний коментар до розділу XVII Особливої частини Кримінального кодексу України / за заг. ред. В. І. Шакуна. Київ : Алерта, 2012. 160 с.

Сівак Олександра Вікторівна,

аспірант заочної форми навчання кафедри кримінального права Національної академії внутрішніх справ

ЩОДО ПИТАННЯ ВРЕГУЛЮВАННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА НЕЗАКОННЕ ЗАВОЛОДІННЯ ЗЕМЛЯМИ ВОДНОГО ФОНДУ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ ТА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

З моменту проголошення України суверенною і незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою відповідно до Акту проголошення незалежності України від 24.08.1991 року [1]. наша держава постала перед рядом питань, які потребували негайного врегулювання. Прийняття законів та підзаконних нормативних актів стало нагальним питанням, яке потребувало негайного вирішення. Аналізуючи тридцяти річний шлях нашої держави спрямований на вдосконалення та розробку чинного законодавства його приведення у відповідність до міжнародно-правових актів, які були за вказаний період ратифіковані стає очевидним, що Україна показує величезне бажання та готовність до змін та співробітництва у багатьох сферах, у тому числі, у сфері охорони навколишнього середовища. Україна прямо засвідчила свої наміри та обраний шлях розвитку, підписавши ряд конвенцій та Міжнародних угод, втілення положень яких прослідковується в багатьох законодавчих актах, а також у змінах внесених до Кримінального кодексу України, у тому числі, шляхом його доповнення ст. 239-2.